УДК 343.13:004(575.1)
DOI: 10.31733/2078-3566-2020-3-156-161

Антон СТОЛІТНИЙ©
доктор юридичних наук, професор

ЕЛЕКТРОННИЙ СЕГМЕНТ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УЗБЕКИСТАНУ

Досліджено електронний сегмент в кримінальному процесуальному законодавстві Узбекистану. Зокрема, досліджено електронні кримінальні процесуальні правореалізаційні інструменти, передбачені Кримінальним процесуальним кодексом Узбекистану, фіксацію доказів в електронній формі, технічні вимоги щодо електронної комунікації під час кримінального провадження, здійснення електронної фіксації під час слідчих дій та судового розгляду, а також під час застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та інші електронні процедури під час кримінального провадження.

Ключові слова: кримінальний процес, електронний сегмент, Узбекистан, інструменти кримінального процесу, електронна фіксація.

Постановка проблеми. Розвиток електронної складової кримінального процесу України, що триває, зумовлює потребу його дослідження в кримінальному процесі законних держав, зокрема пострадянського блоку. Одним з прикладів є електронний сегмент кримінального провадження Узбекистану, що ілюструє цікаві приклади застосування електронних технологій під час кримінального провадження.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми свідчить, що окремі питання кримінального процесу Узбекистану досліджували вітчизняні вчені, порівнюючи із законодавством України та інших держав. Водночас відсутні комплексні дослідження електронної складової в кримінальному процесі Узбекистану, що зумовлює актуальність цієї статті.

Метою є дослідження електронного сегмента в кримінальному процесуальному законодавстві Узбекистану.

Виклад основного матеріалу. Кримінально-процесуальним кодексом Узбекистану [1] (далі – КПК Узбекистану) передбачено *електронні кримінальні процесуальні правореалізаційні інструменти* (далі – ЕКППІ), зокрема їх спеціалізовані види у формі електронних інформаційних систем та електронних пристроїв. До спеціалізованих ЕКППІ у формі електронних інформаційних систем належить *офіційний вебсайт суду* (ч. 11 ст. 19 КПК Узбекистану). Також в КПК Узбекистану передбачено спеціалізовані ЕКППІ у формі технічних пристроїв або їх комплексів: *електронні засоби стеження* (ч. 11 ст. 242-1), *спеціальні кімнати, оснащені системами стенографування, відеоспостереження, а також аудіофіксації та відеофіксації* (ч. 3, ч. 4 ст. 121).

Низку неспеціалізованих ЕКППІ прямо визначено в КПК Казахстану, зокрема: *електронні або інші носії* (ч. 5 ст. 426), *електронні носії* (ч. 1 ст. 91-4), *засоби відеозапису* (ч. 4 ст. 91), *заставний реєстр* (ч. 8 ст. 290, ч. 1 ст. 295), (ч. 2 ст. 39-1, ч. 2 ст. 70, ч. 1 ст. 193, ч. 2 ст. 194, ч. 1 *технічні засоби (магнітофон, відеоманітофон, кінознімальні та інші апарати)* (ч. 3 ст. 69), *науково-технічні засоби* ст. 196), *система відеоконференцзв'язку* (ч. 6 ст. 19), *телеграф, телекс, факс або інші засоби зв'язку* (ч. 2 ст. 605), *технічні засоби* (ч. 1 ст. 91-1, ч. 2 ст. 140, ч. 2 ст. 171, ч. 3 ст. 426, ч. 2, 4 ст. 465), *технічні засоби та обладнання* (ч. 3 ст. 91-1). Опосередковано визначено низку неспеціалізованих ЕКППІ через вказівку на застосування: *аудіозапису* (ч. 2, ч. 9 ст. 19; ч. 2 ст. 81; ч. 1 ст. 91; ч. 2, 4, 7 ст. 106; ч. 6 ст. 121; ч. 5 ст. 170; ч. 1, 2 ст. 171), *відеозапису* (ч. 2, 9 ст. 19; ч. 2 ст. 81; ч. 1, 3 ст. 91; ч. 3 ст. 95-1; ч. 2, 4, 7 ст. 106; ч. 6 ст. 121; ч. 2 ст. 136; ч. 1 ст.

151), відеоконференцзв'язку (ч. 2, 6, 9 ст. 19; ч. 1, 2, 3 ст. 91-1; ч. 1 ст. 91-2; ч. 1, 3, 4 ст. 91-3; ч. 1, 3, 4, 5 ст. 91-4; ч. 3 ст. 95-1; ч. 3 ст. 114; п. 7-1 ч. 1 ст. 318; ч. 3 ст. 426), кінозйомки (ч. 9 ст. 19, ч. 1, 3 ст. 91; ч. 2, 4, 7 ст. 106; ч. 2 ст. 136; ч. 1 ст. 151), кінофотозйомки (ч. 2 ст. 81), магнітної стрічки (ч. 5 ст. 170), радіограми (ч. 1 ст. 97; ч. 1 ст. 326), стенографування (ч. 6 ст. 121; ч. 9 ст. 426), телеграми або телефонограми (ч. 1 ст. 97; ч. 1 ст. 326; ч. 2 ст. 347; ч. 2 ст. 381-4), телефаксу (ч. 1 ст. 97), телефонного дзвінка (ч. 1 ст. 46; ч. 1 ст. 48; ч. 1 ст. 224), телефонного зв'язку (ч. 7 ст. 242-1), фонограми (ч. 3 ст. 91; ч. 4 ст. 106; ч. 1 ст. 124; ч. 1 ст. 171), фотографії (ч. 3 ст. 91; ч. 1 ст. 151; п. 2 ч. 4 ст. 599), фотозйомки (ч. 9 ст. 19; ч. 1 ст. 91; ч. 2 ст. 136).

Ефективність застосування технічних засобів під час кримінального провадження забезпечується шляхом залучення спеціаліста. Згідно з ч. 3 ст. 69 КПК Узбекистану спеціаліст може бути викликаний для застосування науково-технічних засобів (магнітофона, відеоманітофона, кінознімальних та інших апаратів) під час проведення розслідування і в судовому розгляді. Також КПК Узбекистану визначає, що спеціаліста може бути залучено для: сприяння в застосуванні аудіозапису, відеозапису, кінозйомки та фотозйомки під час фіксації доказів (ч. 1 ст. 91); проведення слідчої дії в режимі відеоконференцзв'язку (далі – ВКЗ) (ч. 3 ст. 91-3); сприяння в проведенні фотографування, кінозйомки, відеозапису огляду (ч. 2 ст. 136). Спеціаліст зобов'язаний, окрім іншого, брати участь у проведенні слідчих дій та в судовому розгляді, використовуючи науково-технічні засоби, спеціальні знання й навички для виявлення й закріплення доказів (ч. 2 ст. 70 КПК Узбекистану).

Відповідно до ч. 1 ст. 326 КПК Узбекистану, повідомлення підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань і посадових осіб про злочини можуть мати форму завіреної телефонограми, телеграми або радіограми. Також приводами до порушення кримінальної справи є повідомлення про конкретні злочини у пресі, по радіо і телебаченню, в документальних фільмах, а також в неопублікованих кореспонденціях, адресованих у засоби масової інформації (ч. 1 ст. 327 КПК Узбекистану).

Обвинувачений (ч. 1 ст. 46 КПК Узбекистану), захисник (ч. 1 ст. 53 КПК Узбекистану), потерпілий (ч. 1 ст. 55 КПК Узбекистану), цивільний позивач (ч. 1 ст. 57 КПК Узбекистану), цивільний відповідач (ч. 1 ст. 59 КПК Узбекистану) мають право, крім іншого, знімати за власний кошт копії матеріалів і документів або фіксувати в іншій формі інформацію, що міститься в них, за допомогою технічних засобів.

Обвинувачений (ч. 1 ст. 46 КПК Узбекистану), підозрюваний (ч. 1 ст. 48 КПК Узбекистану) мають право, крім іншого, на телефонний дзвінок або повідомлення адвокату або близькому родичу про затримання й місце перебування.

Відповідно до ч. 2 ст. 39-1 КПК Узбекистану на органи, що здійснюють дослідчу перевірку, покладається проведення необхідних заходів, в тому числі з використанням науково-технічних засобів, з метою виявлення ознак злочину й осіб, які його вчинили, виявлення даних, які можуть бути використані як докази в кримінальній справі після їх перевірки відповідно до правил цього Кодексу.

Електронна форма фіксації доказів. Згідно з ч. 1 ст. 81 КПК Узбекистану доказами у кримінальній справі є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган дізнання, слідчий і суд встановлюють наявність або відсутність суспільно небезпечного діяння, винність особи, яка вчинила це діяння, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Ці дані встановлюються, крім іншого, матеріалами аудіозапису, відеозапису та кінофотозйомки, протоколами слідчих і судових дій та іншими документами (ч. 2 ст. 81 КПК Узбекистану). Відповідно до ч. 1 ст. 91 КПК Узбекистану для фіксації доказів поряд зі складанням протоколів також можуть застосовуватися аудіозапис, відеозапис, кінозйомка, фотозйомка та інші способи відображення інформації. Про застосування дізнавачем, слідчим, судом, електронних способів фіксації доказів робиться відмітка у відповідному протоколі слідчої дії або в протоколі судового засідання із зазначенням технічних характеристик використаних апаратів, приладів, інструментів, матеріалів (ч. 2 ст. 91 КПК Узбекистану). Фотознімки, фонограми, відеограми, кінофільми, інші відображення ходу і результатів слідчих дій або судового розгляду додаються до протоколу; на кожному додатку повинен бути пояснювальний напис із позначенням найменування, місця, дати слідчих дій або судового розгляду, до якого належить додаток; цей напис засвідчують своїми підписами на стадії дізнання і попереднього слідства дізнавач або слідчий і поняті, а в суді – головуючий і секретар судового засідання (ч. 3 ст. 91 КПК Узбекистану).

Письмовим доказом є документ або інший запис у словесній, цифровій, графічній або іншій знаковій формі, виконаний посадовою особою або громадянином і призначений для зберігання, перетворення, передачі відомостей, які можуть мати значення для справи (ч. 1 ст. 204 КПК Узбекистану). При цьому кримінальний процесуальний закон Узбекистану не ототожнює письмовий та паперовий документи, що забезпечує правильне розуміння природи письмового формату доказу, який може мати електронну форму.

Електронна форма процесуальних рішень опосередковано спостерігається через електронні процесуальні документи. Відповідно до ч. 2 ст. 465 КПК Узбекистану вирок повинен бути написаний від руки або з використанням технічних засобів одним із суддів, що беруть участь в його постанові, або суддею, що постановляє вирок одноосібно.

Електронна комунікація між суб'єктами кримінального провадження. У разі неможливості виконати доручення слідчого (ч. 2 ст. 347 Узбекистану), дізнавача (ч. 2 ст. 381-4 КПК Узбекистану) у визначений в ньому термін особа, яка отримала доручення, письмово, телеграмою або телефонограмою повідомляє слідчому, дізнавачу, який дав доручення, коли воно може бути виконано, і в подальшому діє відповідно до його вказівок.

Електронна фіксація слідчих дій в окремих питаннях урегульована загалом, зокрема щодо застосування відеоконференцзв'язку (ВКЗ). Слідчі дії (допит, впізнання осіб і предметів, очна ставка) за участю свідків, потерпілих, підозрюваних і обвинувачених можуть бути зроблені з використанням технічних засобів в режимі ВКЗ. У ході ВКЗ учасники слідчої дії в прямій трансляції безпосередньо спостерігають за ходом і результатами слідчої дії (ч. 1 ст. 91-1 КПК Узбекистану).

Слідчі дії в режимі ВКЗ проводять у разі: 1) неможливості безпосереднього прибуття особи до органу, який розслідує кримінальну справу, або до місця проведення слідчої дії за станом здоров'я або з інших поважних причин; 2) необхідності забезпечення безпеки учасників кримінального процесу; 3) проведення невідкладних слідчих дій; 4) наявності причин, що дають підстави вважати, що проведення слідчої дії буде утруднено або пов'язане із зайвими витратами (ч. 1 ст. 91-2 КПК Узбекистану). Рішення про це приймається дізнавачем, слідчим, прокурором або судом за власною ініціативою або за клопотанням учасників кримінального процесу (ч. 2 ст. 91-1 КПК Узбекистану). У разі прийняття рішення про проведення конкретної слідчої дії в режимі ВКЗ дізнавач, слідчий, прокурор або суд направляє доручення відповідному органу з проханням запросити конкретного учасника кримінального процесу і організувати проведення слідчої дії в режимі ВКЗ (ч. 1 ст. 91-3 КПК Узбекистану).

У КПК Узбекистану визначено спеціальні вимоги до технічних характеристик процесуальної процедури проведення слідчих дій у режимі ВКЗ. Відповідно до ч. 3 ст. 91-1 КПК Узбекистану під час їх проведення використовують технічні засоби та обладнання, що повинні відповідати таким мінімальним вимогам щодо: якості зображення – роздільну здатність 1920 × 1080, 50 кадрів у секунду; якості звуку – частота діапазону 100–12 000 Гц; забезпечення інформаційної безпеки – з використанням захищеного каналу зв'язку VPN. Отже, КПК Узбекистану визначає технічні характеристики для електронної комунікації під час кримінального провадження, що вбачається позитивним, адже забезпечує дотримання учасниками провадження вимог щодо якості такої комунікації.

Учасникам слідчої дії повинна бути забезпечена можливість ставити запитання і отримувати відповіді від осіб, які беруть участь в ВКЗ, реалізовувати процесуальні права і обов'язки, передбачені цим Кодексом (ч. 4 ст. 91-3 КПК Узбекистану).

Хід і результати слідчої дії, проведеної в режимі ВКЗ, записують і фіксують на відповідних електронних носіях зі складанням протоколу (ч. 1 ст. 91-4 КПК Узбекистану), до якого долучають матеріали ВКЗ (ч. 2 ст. 91-4 КПК Узбекистану). Час запису ВКЗ має відповідати реальному часу проведеної слідчої дії, а перерви повинні обговорюватися і відображатися у відеозаписі та протоколі (ч. 4 ст. 91-4 КПК Узбекистану).

Процесуальні витрати становлять, зокрема, й витрати, понесені під час проведення дізнання, попереднього слідства або судового засідання з використанням ВКЗ (п. 7-1 ч. 1 ст. 318 КПК Узбекистану).

Кримінальний процесуальний закон Узбекистану визначає вимоги до *електронної фіксації окремих слідчих дій*.

Під час допиту поряд з веденням протоколу можуть бути застосовані аудіозапис, відеозапис, кінозйомка (ч. 2 ст. 106 КПК Узбекистану). У протоколі фіксується, крім іншого, факт проведення аудіозапису, відеозапису, кінозйомки, а фонограми, відеогра-

ми, відзняті кіноплівки додають до протоколу (ч. 4 ст. 106 КПК Узбекистану). На прохання допитуваного або сторони в судовому засіданні до підписання протоколу може бути відтворено аудіозапис, відеозапис або кіноплівку (ч. 7 ст. 106 КПК Узбекистану). Свідок і потерпілий у разі неявки в суд з поважних причин можуть бути допитані за допомогою ВКЗ з ініціативи суду або за клопотанням учасників кримінального процесу (ч. 3 ст. 114 КПК Узбекистану). *Допит неповнолітнього свідка чи потерпілого* в кримінальних справах проти статевої свободи, торгівлі осіб, які не досягли вісімнадцяти років, а також за інших обставин, якщо цього вимагають інтереси правосуддя або неповнолітнього, може проводитися в спеціальній кімнаті, оснащеній системами стенографування, відеоспостереження, а також аудіофіксації та відеофіксації, за участю його законного представника, педагога або психолога (ч. 3 ст. 121 КПК Узбекистану). Порядок проведення такого допиту визначається дізнавачем, слідчим, прокурором і судом (ч. 4 ст. 121 КПК Узбекистану), а результати технічної фіксації додаються до протоколу (ч. 6 ст. 121 КПК Узбекистану).

Оголошення на *очній ставці* записів з протоколу допиту або відтворення фонограми показань, які надані допитуваними особами на попередніх допитах, допускається лише після того, як отримані і внесені в протокол показання цих осіб на очній ставці (ч. 1 ст. 124 КПК Узбекистану).

У разі неможливості *пред'явити особу для впізнання* або для забезпечення безпеки може бути використана його фотокартка (ч. 4 ст. 127 КПК Узбекистану). Фотокартки в кількості не менше трьох пред'являються для впізнання міцно приклеєними до таблиці, опечатаними і пронумерованими, без позначення прізвищ й імен сфотографованих осіб (ч. 5 ст. 127 КПК Узбекистану). Якщо для впізнання пред'являлися фотокартки, то до протоколу повинна бути додана фототаблиця (ч. 4, ч. 5 ст. 131 КПК Узбекистану).

Під час *огляду*, у необхідних випадках, посадова особа органу, що здійснює дослідчу перевірку, дізнавач, слідчий або суд проводить фотографування, кінозйомки, відеозапис (ч. 2 ст. 136 КПК Узбекистану). Огляд може проводитися із застосуванням технічних засобів, якщо це не тягне за собою втрату або пошкодження предмета або документа (ч. 2 ст. 140 КПК Узбекистану). У протоколі огляду, крім того, має бути зазначено: які науково-технічні засоби були застосовані і які отримані результати (ч. 3 ст. 141 КПК Узбекистану).

Про *ексгумацію трупа* дізнавач або слідчий складає протокол, а суд викладає хід і результати ексгумації в протоколі судового засідання, до яких можуть бути додані фотографії, кінозйомка і відеозапис могили, труни, трупа (ч. 1 ст. 151 КПК Узбекистану).

Фіксація *огляду місця події в особливо тяжких злочинах, обшуку, перевірки показань на місці події, слідчого експерименту* здійснюється з обов'язковим використанням засобів відеозапису (ч. 4 ст. 91 КПК Узбекистану).

Під час проведення *слідчого експерименту* дізнавач, слідчий або суд можуть застосовувати фотографування, кінозйомку, аудіозапис, відеозапис (ч. 3 ст. 155 КПК Узбекистану).

Під час *прослуховування переговорів, що ведуться з телефонів й інших переговорних пристроїв*, повинен застосовуватися аудіозапис; магнітна стрічка з фонограмами переговорів долучається до протоколу слідчої дії (ч. 5 ст. 170 КПК Узбекистану). Особа, яка проводила прослуховування та аудіозапис, складає протокол з коротким викладом змісту фонограми переговорів стосовно справи; фонограма опечатується і долучається до протоколу, а її частина, яка не стосується справи, знищується після того, як вирок набув чинності (ч. 1 ст. 171 КПК Узбекистану). У протоколі прослуховування й аудіозапису також відображаються номер абонента, час і місце прослуховування й аудіозапису, вид і модель використаних технічних засобів, відомості про осіб, які їх здійснювали, а також інші відомості, що можуть мати значення для справи (ч. 2 ст. 171 КПК Узбекистану).

Арешт поштово-телеграфних відправлень. До поштово-телеграфних відправлень, на які може бути накладено арешт, належать, окрім іншого, листи всіх видів, телеграми, радіограми (ч. 2 ст. 166 КПК Узбекистану).

Отримання зразків. Під час отримання зразків дізнавачем, слідчим, судом можуть застосовуватися науково-технічні засоби, що не заподіюють біль і не небезпечні для життя і здоров'я людини (ч. 1 ст. 193 КПК Узбекистану). Лікар або інший спеціаліст під час отримання зразків для експертного дослідження може застосовувати науково-технічні засоби, що не заподіюють біль і не небезпечні для життя і здоров'я людини (ч. 2 ст. 194 КПК Узбекистану). Додатково про безпеку для життя і здоров'я людини науково-

технічних засобів, застосовуваних під час отримання зразків для експертного дослідження, вказано також у ч. 1 ст. 196 КПК Узбекистану.

Заходи процесуального примусу частково доповнено електронними елементами.

Виклик на допит може бути зроблений телефонограмою, телеграмою, радіограмою або телефаксом (ч. 1 ст. 97 КПК Узбекистану).

Затримання до порушення кримінальної справи. Працівник органу внутрішніх справ, інша компетентна особа зобов'язані роз'яснити затриманому процесуальні права на телефонний дзвінок або повідомлення адвокату чи близькому родичу (ч. 1 ст. 224 КПК Узбекистану).

Домашній арешт. Особі, щодо якої обрано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, серед іншого, може бути встановлено заборону (обмеження) на використання та ведення переговорів за допомогою будь-яких засобів зв'язку (п. 3 ч. 5 ст. 242-1 КПК Узбекистану). Підозрюваний, обвинувачений чи підсудний не може бути обмежений у праві використання телефонного зв'язку для розмови із захисником, законним представником, органом, на який покладено функцію здійснення нагляду за дотриманням встановлених заборон (обмежень), дізнавачем, слідчим, прокурором, судом, а також для виклику правоохоронних органів, швидкої медичної допомоги, служби пожежної безпеки, рятувальної служби та інших екстрених служб в разі потреби; про кожен такий дзвінок підозрюваний, обвинувачений чи підсудний повідомляє орган внутрішніх справ за місцем проживання, на який покладено виконання домашнього арешту (ч. 7 ст. 242-1 КПК Узбекистану). Також щодо особи, до якої застосовано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, у разі потреби може бути застосовано електронні засоби стеження (ч. 11 ст. 242-1 КПК Узбекистану).

Арешт майна. Після винесення постанови про накладення арешту на майно дізнавач або слідчий впродовж одного дня вносить відповідний запис у заставний реєстр, а після винесення ухвали суду про арешт майна – уповноважені відповідно до законодавства органи протягом трьох діб (ч. 8 ст. 290 КПК Узбекистану). У разі скасування арешту, накладеного на майно, із заставного реєстру видаляють запис про накладення арешту (ч. 1 ст. 295 КПК Узбекистану).

Електронна фіксація судового засідання. Відповідно до ч. 2 ст. 19 КПК Узбекистану з ініціативи суду або за клопотанням учасників кримінального процесу відкритий розгляд кримінальних справ у судах може проводитися з використанням аудіозапису та відеозапису, а також у режимі ВКЗ. Використання системи ВКЗ у закритому судовому засіданні не допускається, а аудіозапис і відеозапис такого засідання не проводиться (ч. 6 ст. 19 КПК Узбекистану). У залі суду аудіозапис, фотографування, відеозапис і кінозйомка допускаються тільки з дозволу головуючого в судовому засіданні, про що виноситься відповідна ухвала (ч. 9 ст. 19 КПК Узбекистану). Під час проведення судового засідання в режимі ВКЗ у протоколі судового засідання, крім передбачених у частині другій цієї статті, повинні бути вказані відомості про: проведення судового засідання в режимі ВКЗ; технічні засоби; суд і співробітників, які сприяють у проведенні судового засідання в режимі ВКЗ (ч. 3 ст. 426 КПК Узбекистану). Під час проведення аудіозапису та відеозапису судового засідання в протокол судового засідання заноситься відмітка про використання технічних засобів запису судового засідання (ч. 4 ст. 426 КПК Узбекистану). Відповідно до ч. 5 ст. 426 КПК Узбекистану електронні або інші носії аудіозапису та відеозапису додаються до протоколу судового засідання, в якому робиться відмітка про застосування цих засобів. Для забезпечення повноти протоколу судового засідання застосовується стенографування, матеріали якого долучаються до кримінальної справи (ч. 9 ст. 426 КПК Узбекистану).

Судові рішення, що набули чинності, можуть бути опубліковані на офіційному вебсайті суду за згодою учасників кримінального процесу або шляхом знеособлення, за винятком судових рішень у справах, розглянутих у закритих судових засіданнях (ч. 11 ст. 19 КПК Узбекистану).

Міжнародна правова допомога. Запит про видачу особи, яка перебуває на території іноземної держави, повинен містити, крім іншого, фотографію та інші матеріали, що дозволяють ідентифікувати особу (п. 2 ч. 4 ст. 599 КПК Узбекистану). Відповідно до ч. 2 ст. 605 КПК Узбекистану до отримання запиту про видачу особи, яка перебуває на території Узбекистану, особа може бути затримана за клопотанням компетентного органу іноземної держави про взяття особи під варту, що може бути передано поштою, телеграфом, телексом, факсом або іншими засобами зв'язку.

Висновки. Дослідження електронної форми фіксації кримінального провадження аналогічних з Україною правових систем, їх сильних та слабких сторін, помилок та досягнень надасть змогу використати такий досвід під час впровадження електронних технологій у вітчизняну науку та практику кримінальної процесуальної діяльності, змогу якісного законодавчого впровадження змін.

Список використаних джерел

1. Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодекси (ЎЗР 22.09.1994 й. 2013-ХІІ-сон Қонуни билан тасдиқланган) *Ўзбекистон Республикаси қонун Ҳужжатлари маълумотлари миллий басази*. URL: <http://lex.uz/docs/111460> (дата звернення: 30.06.2020).

Надійшла до редакції 01.09.2020

SUMMARY

Anton V. Stolitniy. Electronic segment in the criminal procedural law of Uzbekistan. The article deals with the study of the electronic segment of criminal procedure in the Uzbekistan. The paper studies electronic criminal procedural law enforcement instruments provided by the Criminal procedural code of Uzbekistan; the fixation and the use of evidence in electronic form; the technical requirements for electronic communications in criminal proceedings; the requirements concerning the realization of electronic fixation during the investigation and trial and the enforcement of preventive measures in the form of house arrest and other electronic applications in criminal proceedings.

The author has concluded that the study of electronic form of criminal proceedings of similar legal systems with Ukraine, their strengths and weaknesses, errors and achievements will allow to use such experience in the introduction of electronic technologies in domestic science and practice of criminal procedure, the possibility of quality legislative changes

Keywords: *criminal process, electronic segment, Uzbekistan, criminal procedural instrument, electronic fixation.*

УДК 343.985 : 343.131

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-3-161-167

Микола ЄФІМОВ©

кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

**КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЯК ЕЛЕМЕНТ
МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВOPOPУШЕНЬ ПРОТИ МОРАЛЬНОСТІ**

Досліджено деякі аспекти розслідування кримінальних правопорушень проти моральності. Розглядаються особливості криміналістичної характеристики як елемента методики розслідування цієї категорії кримінальних правопорушень.

Автор акцентує увагу на тому, що будь-яка методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень має певну структуру, важливим елементом якої є криміналістична характеристика. Поняття криміналістичної характеристики як елемента методики, кількість, зміст та значення структурних елементів цієї наукової категорії залишаються невизначеними та суперечливими. Більше того, на рубежі тисячоліть гостро постало питання щодо доцільності існування криміналістичної характеристики як наукової категорії загалом. Тому слід мати на увазі, що знання криміналістичної характеристики можна розділити на практичне й теоретичне. Для працівників поліції, які безпосередньо займаються розслідуванням, найбільш важливим є практичне застосування того чи іншого засобу, що допоможе в процесі розслідування.

Зазначається, що методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень – це система наукових положень, а також розроблених на їх основі методичних та практичних рекомендацій з розслідування окремих видів і груп кримінально караних діянь.

Наголошується на тому, що структура досліджуваної наукової категорії має такий вигляд:

© Єфімов М.М., 2020

ORCID iD : <https://orcid.org/0000-0003-3964-798X>

effimovnick@gmail.com